

Klausen: Jeg haaber, at det vil erkjendes fra alle Sider, at det Forslag, her er stillet, fremtræder i en meget beskeden Form. De, som under taknemmelig Paaskjønnelse af, at vore borgerlige Forhold ere ordnede og betryggede paa forfatningsmæssig Maade, mene, hvad Folkekirken angaaer, at dens Forhold ikke bør søges ordnede og betryggede paa samme Maade, at altsaa vore politiske Repræsentationer have gjort den rette Brug af deres Myndighed ved hidtil at modarbejde ethvert Forsøg paa at ordne Folkekirken ved en Forfatning, ja endogsaamene, at der i denne Modstand netop ligger den højeste og aandeligste Opfattelse af Kirken, de ville, som det synes, kunne forsones sig med, hvad der her er bragt i Forslag; thi mellem dette og en Kirkeforfatning er der endnu mange og store Skridt. Fremdeles de, som med Navnet „Kirkeraad“ forbinde allehaande sælsomme Forestillinger, som ikke kunne høre dette Navn nævne, uden at der opstiger for deres Indbildning skumle Billeder om Troestvang og inkvizitoriske Foranstaltninger, de maatte, som det synes, kunne staae rolige overfor en uskyldig Commission, der utrykkeligt er henviist til alene at afgive Betænkning angaaende Kirkens finansielle Spørgsmaal. Men der kunde vel ogsaa være dem, der have nogen Tvivl, om man ikke gaaer Folkekirken for nær, naar den Kirke, der efter Grundloven er berettiget til at kræve en Forfatning, skal lade sig dictere — uden selv at have haft Leilighed til at komme til Orde igjennem et forfatningsmæssigt Organ — en Lønningsslov, der oprykker de Grundlag, der fra umindelige Tider af have været gjældende for det kirkelige Lønningssystem, og omstøber dette i en ganske anden Skikkelse. De kunne maaske finde, at der just her vilde være en passende Leilighed til at gaae ind paa et Forslag, som dog indeholder en Mindelse om Grundloven og gaaer i samme Retning som Grundloven. Den Lønningsslov, med hvilken vi her ere beskæftigede, indeholder ikke blot Bestemmelser om Præsternes Lønninger og Pensioner, men aabner ogsaa en videre Anvendelse i Fremtiden af de kirkelige Midler. Hvorvidt der vil blive et Overskud i Kirkefonden, og hvor stort dette vil blive, er Noget, Ingen er istand til at beregne. Men der

er allerede nu givet Anvisning paa en Sum af 26,000 Rd. til Oprettelse af nye Capellanembeder; den kirkelige Fond bliver indbragen paa Finantsloven ved Siden af andre særlige Fonds, og det er saaledes at forubsee, saafremt der bliver Overskud tilstede, at der i Fremtiden vil blive gjort Anvendelse til Formaal, der staae i nærmere eller ogsaa i fjernere Forbindelse med Folkekirken. Hvorledes vil nu Folkekirken staae overfor en saadan fremtidig Anvendelse af de kirkelige Midler? Den vil staae i et fuldstændigt Afhængighedsforhold af Statsmagten, den vil ligeoverfor Rigsdagens tvende Thing være henviist til Kirkeministeren som dens Talsmand og Bærg. Men en længere Række af Fremtidsaar vil ogsaa frembyde en Række af forskellige Kirkeministre af forskjellig Dygtighed og Kyndighed, med forskellige Principer og Interesser. Jeg troer ikke, at der kan paavises nogen anden Landskirke, der under lignende Forhold befinder sig i en Stilling som Kirken i Danmark; — man vil maaske henvise til den norske Kirke, men, foruden at Religionsfriheden der er langt mere begrænset end hos os, er der i de snart 50 Aar, siden den norske Grundlov traadte i Kraft, ikke gjort noget Skridt i kirkelig Retning, der kan lignedes med den kirkelige Lønningsslov, som allerede efter 12 Aars Forløb her bliver fremlagt. I alle andre Landskirker findes der Myndigheder under Kirkeministeriet, under forskellige Navne og forskjelligt sammensatte, men faststaaende og uafhængige af Regjeringen. Det er i denne Retning, dette lille Forslag gaaer, skjøndt med svage og lempelige Skridt. Det er to Tanker, der her ligge til Grund, som man vil finde i fuldkommen Samklang med Grundloven. Den ene Tanke er den, at der skal være en staaende Commission under de veglende Ministerier, uafhængig i sin Sammensætning af Regjering og Ministerium, og den anden Tanke er den, at det ikke skal være eenfaldigt kirkelige Mænd, der skulle høres angaaende Kirkemidlernes Anvendelse, men at Commissionen skal være sammensat ligeligt af geistlige og ikke geistlige Medlemmer. — Det er Alt, hvad jeg har at anføre til Anbefaling for dette Forslag. Det maa anbefales sig selv. Dersom den grundlovlige Tanke, der ligger til Grund for For-